

Н.О. Виноград, Н.І. Скальська

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУ-ГАРЯЧКИ НА ЕНДЕМІЧНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів

Планетарне поширення Ку-гарячки — природно осередкового зооантропонозу, зумовлює значні медико-санітарні та економічні збитки на ендемічних територіях. Антропогенний вплив на екологічні зв'язки *Coxiella burnetii* зростає на сучасному етапі, який найсуттєвіше маніфестує змінами в багатокомпонентній паразитарній системі коксіельозу у вторинних осередках, що вимагає постійного відслідковування циркуляції коксіел з оцінкою епідемічного стану населення і території. Рациональна система моніторингу Ку-гарячки, важливим компонентом якої є сероепідеміологічний моніторинг сукупного населення і груп високого ризику зараження, дозволяє своєчасно оптимізувати систему заходів захисту населення при зміні епідемічної ситуації. Зазвичай показники поширеності цієї нозології посеред людей суттєво перевищують показники захворюваності, що пояснюється відсутністю адекватної лабораторної діагностики коксіельозу, а також значною часткою асимптомних і легких клінічних форм Ку-гарячки.

Мета: встановити рівень популяційного імунітету населення до *C. burnetii* у різних ландшафтних зонах, проаналізувати епідеміологічні особливості Ку-гарячки, визначивши групи та чинники ризику інфікування сукупного населення.

Матеріали і методи. На підставі даних госпітального нагляду обрано три ландшафтні зони: гірська, передгірська і рівнинна, — де раніше нами були виявлені хворі на гостру Ку-гарячку. Збір епідеміологічного анамнезу проведено шляхом анкетування, відбір крові на дослідження здійснено з дотриманням zasad біоетики. Серологічні дослідження сироваток крові 360 осіб на наявність IgG до *C. burnetii* проведено в ІФА ("ИФА-анти-Ку", ФГУН НИИЭМ им. Пастера Роспотребнадзора, Санкт-Петербург, РФ).

Результати. Сероепідеміологічні дослідження засвідчили ендемічність щодо Ку-гарячки усіх трьох ландшафтних зон, де частка серопозитивних знахідок у середньому становила $(7,8 \pm 1,4)\%$.

Найвищі показники виявлено у населення передгір'я $((13,0 \pm 3,4)\%)$, тоді як для рівнинної та гірської територій вони сягали $((8,1 \pm 2,3)\%)$ і $((3,2 \pm 1,6)\%)$ відповідно.

Вік обстежених коливався від 18 до 77 років, що в середньому склало 45,2. Переважно IgG до *C. burnetii* виявлені у осіб працездатного віку $((50,0 \pm 9,6)\%)$, суттєва частка позитивних була серед осіб старших 60 років $((28,6 \pm 8,7)\%)$. Не виявлено серед них відмінностей розподілу за статевою ознакою. Більшість серопозитивних осіб $((96,4 \pm 3,6)\%)$ за останні роки не змінювали місце проживання, за соціально-побутовим статусом переважали працююче населення та пенсіонери $((71,4 \pm 8,7)\%)$.

Серопозитивні особи у $((92,9 \pm 4,9)\%)$ випадків не хворіли на гарячкові захворювання за останній рік, лише в одному випадку в анамнезі була гарячка до 3-ох днів, що супроводжувалась нежиттю та головним болем.

Виявлено прямий кореляційний зв'язок поміж зараженням людей коксієлами і проживанням їх на ендемічній території ($R=0,2613$ при $p<0,003$), розташуванням скирт сіна біля їх будинків ($R=0,2963$ при $p<0,001$), перевезенням ними сіна/соломи у літньо-осінній період ($R=0,4302$ при $p<0,028$). Виявлені чинники ризику підтвердили функціонування змішаного осередку коксіельозу. Нами висунуто гіпотезу, що синантропні гризуни не є основними джерелами коксіел для людей ($R=0,0032$ при $p<0,989$) на досліджуваних територіях, як і те, що зараження людей сталося нетрансмісивним механізмом передачі збудника ($R=-0,2132$ при $p<0,5$).

Висновок. Таким чином, досліджувані території є ендемічними щодо Ку-гарячки. Найвищі показники проепідемічування населення виявлено у передгірній зоні. Групою ризику є доросле населення працездатного віку, а чинниками ризику — робота, що пов'язана із заготівлею, транспортуванням сіна/соломи, а також зберіганням останніх близько місць постійного проживання людей.